

۲۰۰۰
۳۲۸
کوری

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

www.ketab.ir

سرشناسه: محمدی هوشیار، علی، ۱۳۶۲ -

عنوان و نام پدیدآورنده: نقد و بررسی جریان‌های مدعی معنویت علمی و مهدی‌هوشیار؛
ویرایش سیدجمال‌الدین نصیری: تهیه و تنظیم معاونت تبلیغ و امور فرهنگی حوزه‌های
علمیه، مدیریت فرق و ادیان.

مشخصات نشر: قم: ذکر، ۱۳۹۶.

مشخصات ظاهری: ۱ ج. (بدون شماره‌گذاری).

ISBN: 978 - 600 - 6041 - 98 - 8 : ۲۵۰۰۰۰ ریال

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

موضوع: عرفان -- دفاعیه‌ها

Mysticism -- Apologetic works

موضوع: عرفان -- ردیه‌ها

Mysticism -- Controversial literature

موضوع: عرفان -- ایران -- نقد و تفسیر

Mysticism -- Iran -- Criticism and interpretation

موضوع: اسلام -- ایران -- فرقه‌ها

Islamic sects -- Iran

شناسه افزوده: مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه، مدیریت فرق و ادیان

رده بندی کنگره: ۲۹۵/۲/۹۳ ن ۷۱۳۹۶ BP

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۸۶

شماره کتابشناسی ملی: ۴۸۵۷۶۰۲

نقد و بررسی

جریانهای مدّعی محنویت

علی محمدی هوشیار

معاونت تبلیغ و امور فرهنگی حوزه‌های علمیه
مدیریت فرق و ادیان

نقد و بررسی جریانهای مدعی معنویت

نویسنده: علی محمدی هوشیار
تهیه و تنظیم: معاونت تبلیغ و امور فرهنگی حوزه‌های علمیه
ویرایش: سید جمال الدین نصیری
ناشر: ذکری

نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۷
شمارگان: ۱۰۰۰ جلد
قیمت: ۲۵۰/۰۰۰ ریال
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۰۴۱-۹۸-۸

مرکز پخش:

قم، جمکران، بلوار انتظار، مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه،

معاونت تبلیغ و امور فرهنگی

تلفن: ۰۲۵-۳۷۲۵۵۸۹۰ (داخلی ۴۵۴)

فهرست مطالب

۱۷	پیشگفتار
۱۹	مقدمه مؤلف
فصل اول کلیات (موضوع شناسی و جریان شناسی)	
۲۵	درس اول: موضوع شناسی
۲۵	اهداف درس:
۲۵	تعریف عرفان
۲۶	امتیازات عرفان اسلامی
۲۷	عرفان اسلامی در مقایسه با عرفان سایر ادیان
۲۸	ابعاد عرفان اسلامی
۲۸	۱. بُعد عملی عرفان (عرفان عملی)
۲۸	۲. بُعد معرفتی عرفان (عرفان نظری)
۲۹	رابطه عرفان و شریعت
۳۰	عرفان اسلامی و تصوّف فرقه‌ای
۳۰	معنویت
۳۲	شبه معنویتهای نوپدید
۳۳	جنبش
۳۳	فرقه
۳۴	مدرنیته
۳۴	فراورده‌های دوران مدرنیته
۳۴	پُست مدرنیته
۳۵	مؤلفه‌های پُست مدرنیسم

۳۵	منابع بیش‌تر جهت مطالعه.....
۳۶	پرسشهای درس:
۳۷	درس دوم: طبقه بندی و علل گرایش به شبه معنویتها.....
۳۷	اهداف درس:
۳۷	طبقه‌بندی شبه معنویتهای نوپدید.....
۳۷	۱. طبقه‌بندی بر اساس گستره جغرافیایی
۳۸	۲. طبقه‌بندی بر اساس شاخصهای جامعه شناختی
۳۸	۳. طبقه‌بندی بر اساس مُدل والیس
۳۹	علل گرایش به شبه معنویتهای نوپدید.....
۳۹	الف) عوامل فردی
۴۰	ب) عوامل فرهنگی و اجتماعی.....
۴۲	زنان و شبه معنویتهای نوپدید.....
۴۳	منابع بیش‌تر جهت مطالعه.....
۴۴	پرسشهای درس:
۴۵	درس سوم: تبلیغ در شبه معنویتهای نوپدید.....
۴۵	هدف درس:
۴۵	پیام:
۴۵	فرستنده یا مبلغ:
۴۶	۱. مبلغان و نویسندگان بحران دیده.....
۴۷	۲. زنان نویسنده
۴۸	۳. هماهنگی پشت پردهٔ مبلغین
۴۸	ابزارهای تبلیغ:
۴۸	۱. کتاب
۴۹	۲. اینترنت
۵۰	۳. بازیهای رایانه‌ای.....
۵۱	۴. کارتون و انیمیشن.....
۵۱	۵. دکوراسیون محل کار و خانه
۵۱	۶. پایان‌نامه‌ها و کارهای توصیفی
۵۲	۷. آرم و نشانه
۵۳	۸. موسیقی

فهرست مطالب ۷

۵۳	۹. سینما
۵۴	شیوه‌های تبلیغی
۵۴	محور اعتقادی
۵۷	محور اخلاقی و فرهنگی
۵۹	محور اقتصادی
۶۱	محور سیاسی و اجتماعی
۶۴	روشهای جذب و نفوذ
۶۴	۱. برخورد عاطفی و محبت آمیز
۶۴	۲. اعلام انحصاری بودن راه نجات در آموزه‌های خود
۶۵	۳. ایجاد تشکیلات و عضوگیری
۶۵	۴. تولید اطلاعات جذاب
۶۶	۵. ترویج سحر و جادو
۶۸	۶. تحریف اصطلاحات
۶۹	منابع بیش‌تر جهت مطالعه
۶۹	پرسشهای درس:
۷۱	درس چهارم: مبانی معرفتی شبه‌معنویتهای نوپدید (۱)
۷۱	اهداف درس:
۷۱	مبانی معرفتی
۷۱	دین‌شناسی
۷۲	انسان‌شناسی
۷۶	خداشناسی
۷۷	راهنما شناسی
۷۹	منابع بیش‌تر جهت مطالعه
۸۰	پرسشهای درس:
۸۱	درس پنجم: مبانی معرفتی شبه‌معنویتهای نوپدید (۲)
۸۱	اهداف درس:
۸۱	معنای تناسخ
۸۲	تناسخ در شبه‌معنویتهای
۸۳	پیامدهای اجتماعی اعتقاد به تناسخ
۸۳	انواع تناسخ فلسفی

۸۳	تناسخ نامحدود یا مطلق
۸۵	تناسخ محدود به شکل نزولی
۸۶	تناسخ محدود به صورت صعودی
۸۹	نقد کلی انواع تناسخ
۹۴	منابع بیش‌تر جهت مطالعه
۹۴	پرسشهای درس:
۹۵	درس ششم: اهداف رفتاری و انحرافات مشترک شبه معنویتهای نوپدید
۹۵	اهداف درس:
۹۵	اهداف رفتاری در مدیریت شبه معنویتهای نوپدید
۹۵	۱. دعوت به خود
۹۶	۲. مبارزه با ایمان و مذاهب الهی
۹۷	۳. ترویج پلورالیزم دینی و معنوی
۹۸	۴. حاکم کردن فکر التقاطی
۹۸	انحرافات مشترک در شبه معنویتهای نوپدید
۹۸	۱. تحریف مفهوم خدا
۹۹	۲. بالا بردن درجه انسان تا حد خدایی
۹۹	۳. زندگی بی دغدغه و شاد بر اساس زیست حیوانی
۱۰۰	۴. تخطئه عقل
۱۰۰	۵. عبور از شریعت
۱۰۱	۶. فقدان جهان بینی و ایدئولوژی
۱۰۱	لیبرالیسم جنسی
۱۰۲	منابع بیش‌تر جهت مطالعه
۱۰۲	پرسشهای درس:
۱۰۳	درس هفتم: مؤلفه‌های معنویت تشیع
۱۰۳	هدف درس:
۱۰۳	مؤلفه‌های معنویت تشیع
۱۰۳	۱. خدامحوری
۱۰۴	۲. معادباوری
۱۰۴	۳. پایبندی به شریعت
۱۰۵	۴. قیام و مبارزه علیه باطل

فهرست مطالب ۹

۵. ولایت مداری	۱۰۵
۶. اجتماعی بودن	۱۰۶
۷. سیاسی بودن	۱۰۶
۸. ریاضت مشروع	۱۰۸
منابع بیش‌تر جهت مطالعه	۱۰۸
پرسشهای درس:	۱۰۹
درس هشتم: روش نقد و بررسی شبه معنویتهای نوپدید	۱۱۱
اهداف درس:	۱۱۱
تحلیل محتوا، مقدمه نقد	۱۱۱
مراحل تحلیل محتوا	۱۱۲
۱. توصیف اندیشه	۱۱۲
۲. تشریح پیشینه، خط و مشی و حالات اندیشمند	۱۱۲
۳. کشف مغالطه	۱۱۳
اجرای نقد	۱۱۳
نقد بُعد انگیزشی شبه معنویت	۱۱۶
نقد بُعد انگیزته‌ای شبه معنویت	۱۱۶
نقد بُعد فرآورده‌ای شبه معنویت	۱۱۷
نکات قابل توجه:	۱۱۸
منابع بیش‌تر جهت مطالعه	۱۱۸
پرسشهای درس:	۱۱۸

فصل دوم شبه معنویتهای نوپدید شرقی-هندو (رایج در ایران)

درس نهم: آیینهای باستانی هندی	۱۲۳
اهداف درس:	۱۲۳
هندوئیسم	۱۲۳
باورهای کلی هندوئیسم	۱۲۵
میراث فلسفی، دینی و فرهنگی هند	۱۲۵
آیین جین	۱۲۸
آیین بودا	۱۲۹
برخی از دستورهای معنوی بودا:	۱۳۰

۱۳۰	هدف بودا
۱۳۱	باورهای بودیسم:
۱۳۲	آیین تَنترَه
۱۳۳	آیین سیک یا سیخ
۱۳۳	پرسشهای درس:
۱۳۵	درس دهم: نقد و بررسی برخی از آموزه‌های یوگا
۱۳۵	اهداف درس:
۱۳۵	یوگا
۱۳۶	هشت راه نجات در یوگا
۱۳۸	نقد و بررسی
۱۳۸	حذف خدا از مسیر کمال
۱۳۹	دوری از تفکر
۱۴۰	سرکوبی برایز و امیال نفسانی
۱۴۰	اعتقاد به تناسخ
۱۴۰	منابع بیش‌تر جهت مطالعه
۱۴۱	پرسشهای درس:
۱۴۳	درس یازدهم: نگرشی بر آموزه‌های شبه معنوی اُشو
۱۴۳	اهداف درس:
۱۴۳	اُشو
۱۴۴	زندگی سه مرحله‌ای اُشو
۱۴۷	مرحله دوم زندگی اُشو
۱۴۸	مرحله سوم زندگی اُشو
۱۵۲	انحرافات اُشو
۱۵۲	منابع بیش‌تر جهت مطالعه
۱۵۲	پرسشهای درس:
۱۵۳	درس دوازدهم: نقد و بررسی برخی از آموزه‌های شبه معنوی اُشو
۱۵۳	هدف درس:
۱۵۳	نداشتن نظم منطقی و ثبات در گفتار
۱۵۵	طرح عشق مجازی به عنوان هدف غایی
۱۵۷	باور به تناسخ

فهرست مطالب ۱۱

۱۵۷	نفی شریعت
۱۵۸	جایگاه شریعت و مذهب
۱۵۸	دین و انسان
۱۶۰	مقابله با تشکیل خانواده
۱۶۰	اهداف تشکیل خانواده از منظر اسلام
۱۶۲	منابع بیش‌تر جهت مطالعه
۱۶۲	پرسشهای درس
۱۶۳	درس سیزدهم: شبه معنویتهای «سای بابا» و «لامائیسم»
۱۶۳	اهداف درس
۱۶۳	سای بابا
۱۶۴	دلایل محویت سای بابا
۱۶۶	لامائیسم
۱۶۸	آموزه‌های انترافی لامائیسم
۱۷۱	انسان، همزاد رنج
۱۷۴	منابع بیش‌تر جهت مطالعه
۱۷۴	پرسشهای درس

فصل سوم شبه معنویتهای نوپدید غربی (رایج در ایران)

۱۷۹	درس چهاردهم: بررسی آموزه‌های انکار
۱۷۹	اهداف درس
۱۷۹	انکار
۱۸۱	باورهای شبه معنوی انکار
۱۸۲	جایگاه ادیان در انکار
۱۸۲	۱. منشأ تعالیم ادیان
۱۸۲	۲. منشأ پیدایش ادیان
۱۸۴	۳. ناکارآمدی ادیان
۱۸۴	۴. پویا نبودن ادیان
۱۸۵	۴. اختراعی بودن تعالیم ادیان
۱۸۵	۵. ستیز انسان و ادیان
۱۸۵	اساتید انکار

۱۸۶	بینش انکار درباره خدا.....
۱۸۷	چند خدایی در انکار.....
۱۸۸	نقد و بررسی چند خدایی.....
۱۹۲	منابع بیش تر جهت مطالعه.....
۱۹۲	پرسشهای درس:.....
۱۹۳	درس پانزدهم: بررسی آموزه های کارلوس کاستاندا.....
۱۹۳	اهداف درس:.....
۱۹۳	کارلوس کاستاندا.....
۱۹۴	جهان بینی عرفان ساحری.....
۱۹۵	۱. تونال و تووال.....
۱۹۵	۲. انسان و جهان.....
۱۹۶	۳. علت هستی.....
۱۹۷	ایدئولوژی عرفان ساحری.....
۱۹۸	الف) فنون کسب اقتدار.....
۱۹۹	ب) فنون خاموش ساختن ذهن و گفتگوی درونی.....
۲۰۱	ج) فنون تغییر (نقطه جمع) و رسیدن به اوج آگاهی و معرفت شهودی.....
۲۰۵	ویژگیهای سالک برای کسب آگاهی.....
۲۰۵	منابع بیش تر جهت مطالعه.....
۲۰۶	پرسشهای درس:.....
۲۰۷	درس شانزدهم: بررسی آموزه های پائولو کوئیلو.....
۲۰۷	اهداف درس:.....
۲۰۷	پائولو کوئیلو.....
۲۰۸	ساختار اندیشه پائولو کوئیلو.....
۲۰۸	۱. مارکسیسم.....
۲۱۰	۲. سحر و جادو.....
۲۱۲	۳. شیطان گرایی.....
۲۱۲	تعلیمات پائولو کوئیلو.....
۲۱۳	۱. استمداد از روح جهانی.....
۲۱۳	۲. گوش سپردن به ندای درون.....
۲۱۵	۳. افسانه شخصی.....

فهرست مطالب ۱۳

۲۱۷	منابع بیش‌تر جهت مطالعه
۲۱۷	پرسشهای درس:
۲۱۹	درس هفدهم: آموزه‌های شبه معنوی کابالا
۲۱۹	اهداف درس:
۲۱۹	کابالا
۲۲۰	نیشه‌های کابالی
۲۲۰	۱. همکاری با خداوند
۲۲۱	۲. تناسخ
۲۲۱	۳. کابالا مکمل تورات
۲۲۲	۴. «ان سوف» و «شخینا»
۲۲۳	۵. سفروت، تجلیات مذکر و مؤنث
۲۲۴	۶. اعتقاد به خدای دو قطبی
۲۲۴	بینش جنسی
۲۲۴	منابع بیش‌تر جهت مطالعه
۲۲۴	پرسشهای درس:
۲۲۵	درس هجدهم: شیطان‌گرایی
۲۲۵	اهداف درس:
۲۲۵	شیطان‌گرایی
۲۲۵	مفهوم شیطان
۲۲۶	روند تکامل شیطان‌گرایی
۲۲۷	شیطان‌گرایی در عصر حاضر
۲۲۷	جریان سیتنیسم
۲۲۹	جریان ستیانس
۲۲۹	موسیقی و شیطان‌گرایی
۲۳۱	شیطان‌گرایی در تقابل با دین
۲۳۱	نمادهای شیطان‌گرایی
۲۳۲	۱. پرگار و گونیا (ماسونی)
۲۳۲	۲. دیو بافومت
۲۳۳	۳. کلید آنخ
۲۳۳	۴. صلیب وارونه (ضد مسیح)

۲۳۳	 ۵. دست شاخدار
۲۳۴	 ۶. هرج و مرج
۲۳۴	 ۷. چشم شیطان
۲۳۴	 ۸. صلیب شکسته یا چرخش خورشید
۲۳۵	 ۹. سر بز
۲۳۵	 ۱۰. ضد عدالت
۲۳۵	 ۱۱. عدد وحش
۲۳۶	 اعمال شیطان گرایان
۲۳۶	 انحرافات شیطان گرایی
۲۳۷	 نقد و بررسی
۲۳۷	 فلسفه آفرینش شیطان
۲۳۸	 عبادت شیطان
۲۳۹	 برخی از عملهای شیطان
۲۴۰	 منابع بیش تر جهت مطالعه
۲۴۱	 پرسشهای درس:

فصل چهارم شبه معنویتهای نوپدید بومی (فعال در ایران)

۲۴۵	 درس نوزدهم: آموزه‌های شبه معنوی عرفان حلقه
۲۴۵	 هدف درس:
۲۴۵	 عرفان حلقه
۲۴۷	 آسیبهای عرفان حلقه
۲۴۷	 الف) آسیب معنوی
۲۴۷	 ب) آسیب جسمانی
۲۴۸	 اصطلاحات پر کاربرد در عرفان حلقه
۲۴۸	 شبکه شعور کیهانی
۲۴۹	 نیروی کیهانی
۲۴۹	 کالبد ذهنی (موجودات غیر ارگانیک نوع B)
۲۵۰	 فرا درمانی
۲۵۱	 اتصال
۲۵۲	 جهان تک قطبی

فهرست مطالب ۱۵

۲۵۲	 بیت الله
۲۵۲	 عالم وحدت و کثرت
۲۵۴	 محتوا شناسی عرفان حلقه
۲۵۵	 منابع بیش تر جهت مطالعه
۲۵۵	 پرسشهای درس:
۲۵۷	 درس بیستم: نقد و بررسی برخی از آموزه های عرفان حلقه (۱)
۲۵۷	 هدف درس:
۲۵۷	 عصمت انبیاء و امامان علیهم السلام
۲۵۸	 بررسی عصمت
۲۶۱	 شیطان شناسی
۲۶۱	 نقد و بررسی
۲۶۷	 منابع بیش تر جهت مطالعه
۲۶۷	 پرسشهای درس:
۲۶۹	 درس بیست و یکم: نقد و بررسی برخی از آموزه های عرفان حلقه (۲)
۲۶۹	 هدف درس:
۲۶۹	 حقیقت فرشتگان
۲۷۰	 نقد و بررسی
۲۷۲	 مهدویت در عرفان حلقه
۲۷۳	 ۱. انکار جنگ و نبرد حضرت حجت علیه السلام با دجال
۲۷۵	 ۲. خلع قدرتهای الهی از حضرت حجت علیه السلام
۲۷۶	 ۳. نفی علائم ظهور و نشانه های حضرت مهدی علیه السلام
۲۷۹	 منابع بیش تر جهت مطالعه
۲۷۹	 پرسشهای درس:
۲۸۱	 درس بیست و دوم: فرقه رام الله
۲۸۱	 هدف درس:
۲۸۱	 رام الله
۲۸۱	 دو شاخصه اصلی رام الله
۲۸۱	 ۱. فرقه ای بودن
۲۸۷	 ۲. التقاطی بودن
۲۸۸	 انحرافات رام الله

۲۸۸	منابع بیش‌تر جهت مطالعه.....
۲۸۸	پرسشهای درس:

فصل پنجم شبه معنویتهای روانشناختی

۲۹۱	درس بیست و سوم: آموزه‌های درس شبه معنوی روانشناختی (۱).....
۲۹۱	هدف درس:
۲۹۱	شبه معنویتهای روانشناختی
۲۹۲	الهیات نوین
۲۹۲	عناصر الهیات نوین
۲۹۳	تفکر نوین
۲۹۴	تعالیم تفکر نوین
۳۰۱	منابع بیش‌تر جهت مطالعه.....
۳۰۱	پرسشهای درس:
۳۰۳	درس بیست و چهارم: آموزه‌های شبه معنوی روانشناختی (۲).....
۳۰۳	هدف درس:
۳۰۳	قانون جذب
۳۰۶	مبدأ هستی بخش
۳۰۷	اسباب آفرینش
۳۰۸	فرجام انسانی
۳۱۰	منابع بیش‌تر جهت مطالعه.....
۳۱۰	پرسشهای درس:
۳۱۱	تصاویر رهبران و نمادهای شبه معنویت‌های نوپدید
۳۲۱	فهرست منابع

پیشگفتار

مکتب حیات بخش اسلام، آخرین برنامه تکامل مادی و معنوی را عرضه کرده و از آغاز بعثت پیامبر اسلام ﷺ تا کنون نوین بخش زندگی متعالی برای بشریت بوده است. دین اسلام، شریعت الهی را تنها راه رسیدن به خدا می‌داند و پیامبر اکرم ﷺ و امامان معصومین را راهنمای زندگی و شیاطین جن و انس را راهبران این طریق معرفی فرموده است.

در سراسر حیات مکتب نورانی قرآن و اهل بیت علیهم السلام، همواره دشمنان کوشیده‌اند نور پرفروغ آن را خاموش کنند تا به مقاصد دنیوی و شیطانی خویش برسند؛ اما این حقیقت همواره باقی مانده و باطل همچون کف روی آب، پس از اندکی جلوه‌گری ناپدید شده است.

انقلاب شکوهمند اسلامی ایران که در امتداد حرکت روحانی الهی ﷺ به وجود آمد، کفر جهانی را بر آن داشت تا از راه‌های مختلف نظامی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی، در پی نابودی این انقلاب باشد. با این حال، هر بار طعم تلخ شکست را احساس کرد؛ اما تهاجم گسترده فرهنگی را در دستور کار خود قرار داده، با ابزارها و شیوه‌های متنوع و پیشرفته، قصد شومش را با تمام توان دنبال می‌کند. در این راستا، یکی از مواردی که مدنظر است به صورت جدی در دستور کار خود قرار داده، گسترش ادیان و فرقه‌های ضالّه و اندیشه‌های انحرافی است.

روحانیت شیعه و حوزه‌های علمیه که مبارزه با کفر، باطل و اندیشه‌های الحادی را مهم‌ترین وظیفه خود می‌دانند، همواره سعی کرده‌اند در برابر این تهاجم گسترده بایستند و با ابطال کید آنان، چهره درخشان اسلام ناب را بر همگان هویدا سازند.

معاونت تبلیغ و امور فرهنگی حوزه‌های علمیه در همین زمینه اقدامات مؤثری انجام داده

است که یکی از آنها، آموزش طلاب و فضلالی حوزه در موضوع «نقد فرقه‌ها و ادیان انحرافی» است. این آموزشها در هفت گرایش نقد: مسیحیت، زرتشت و باستان‌گرایی، بهائیت، وهابیت، صوفیه، اهل حق و عرفانهای کاذب، ساماندهی شده است که هر ساله عده‌ای را در این دوره‌های آموزشی می‌پذیرد.

به دلیل نبود متون آموزشی مناسب، با توجه به سرفصلهای مورد نیاز، مقرر شده است کتابهایی برای تدریس در کلاسهای نقد فرقه‌ها و ادیان آماده شود. آنچه پیش رو دارید، متن درسی «نقد و بررسی شبه معنویتهای نوپدید» است که سرفصلهای آن در گروه علمی نقد عرفانهای نوپدید به تصویب رسیده است.

در اینجا بر خود لازم می‌دانم از زحمتهای نویسنده ارجمند، جناب حجت الاسلام و المسلمین علی محمدی هوشیار، اعضای گروه علمی نقد عرفانهای نوپدید، ارزیابان محترم کتاب، حجج اسلام محمد اسماعیل عبداللّهی و جلیل آقاخانی و نیز مدیر کل فِرَق و ادیان معاونت تبلیغ و امور فرهنگی، جناب حجت الاسلام و المسلمین حسین ملانوری و مسئول محترم اداره عرفانهای نوپدید جناب حجت الاسلام سعید صدری که با مطالعه چند باره اثر و حذف و اضافات فراوان بر غنای آن افزودند، تشکر کنم و از خدای بزرگ برای همه این عزیزان توفیق روزافزون طلب نمایم.

محمد حسن نبوی

معاون تبلیغ و امور فرهنگی حوزه‌های علمیه

مقدمه مؤلف

عده‌ای از کارشناسان بر این عقیده‌اند که پرداختن به نقد شبه معنویتهای نوپدید، آن هم در یک کشور اسلامی، آسیب‌زا بوده و زمینه‌های ترویج و تکثیر غیر مستقیم آنها را فراهم می‌نماید؛ اما باید توجه داشت که ظهور و بروز این شبه معنویتها، همچون سایر فرقه‌های ضاله، مانند وهابیت و بهائیت که در مقابل اسلام و مبانی مُسَلَّم آن صف آرایی کرده‌اند نیست؛ بلکه شبه معنویتها با نقاب بدلی، در مقابل عرفان حقیقی قرار گرفته و در باور پیروان فریب خورده خود، به عنوان دین جایگزین^۱ مطرح می‌شوند.

خطر این شبه معنویتها برای اسلام و سایر ادیان الهی بیش‌تر از این جهت است که به ظاهر دارای آموزه‌هایی سرشار از معنویت بوده و حتی در پاره‌ای از موارد، مشابهت‌های ظاهری فراوانی با عرفان حقیقی دارند، تا جایی که برخی از افراد متدین که در دام شبه معنویتها افتاده‌اند، بر این باورند که مفاهیم مطرح شده در شبه معنویتهای نوپدید، همان مفاهیم معنویت اسلامی می‌باشد. بنابراین، برای این گروه باید اثبات شود که شبه معنویتهای نوپدید، مضامین مخصوص به خود را داشته، با معنویت اسلامی و مبانی دینی کاملاً ناسازگارند.

به عنوان مثال می‌توان ترویج بی‌اعتنایی و بی‌تفاوتی در مقابل ظلم، فقر، نقض حقوق مشروع مردم و تمامی نیایدهای اسلامی با بهانه تحصیل آرامش شخصی، و ترویج لذت طلبی با بهانه خلصه عارفانه، و کاریزما سازی و قطب پروری جهت مقابله با علمای دین را از جمله خطرات نامحسوس این شبه معنویتها دانست.

۱. ادیان جایگزین؛ اصطلاحی است که بیش از همه جامعه‌شناسان دین به کار می‌برند. این اصطلاح حاکی از انواع گروه‌های دینی، معنوی و عرفانی است که بیرون از دینداری سنتی و به ویژه در غرب ظهور یافته‌اند.

روشن است که برای گروه‌هایی که در معرض ابتلا نیستند، طرح شبه معنویتهای نوپدید و بیان خطر آنها کاری لغو و بیهوده است؛ اما در این میان، آموزش نقد شبه معنویتهای نوپدید برای خواص و گروه‌های تأثیرگذار (همچون طلاب و روحانیون، معلمان، مربیان، مدیران، مسئولان حوزه فرهنگ عمومی و به خصوص نیروهای فعال فرهنگی) جایگاه «اطلاع رسانی و روشنگری» داشته و برای گروه‌های مرتبط با خواص، جایگاه «ایمن سازی و پیشگیری» دارد.

آنچه در این درسنامه مورد توجه قرار گرفته، نقد منصفانه و کاربردی شبه معنویتهای نوپدید بر اساس تعالیم گهربار دین اسلام است؛ اما قبل از ورود به مباحث این کتاب، ضروری است تا متعلّین کرامی با شیوه و شکل ساختاری درسنامه آشنا شده، به نکات ذیل توجه کافی داشته باشند.

این درسنامه برای دوره مقدماتی نقد شبه معنویتهای نوپدید تدوین شده و از بیان مباحث غیر مرتبط با سطح متعلّین خودداری شده است که علاوه بر سنجش میزان اعتبار علمی و معنوی «شبه معنویتهای نوپدید»، در صدد بیان انحرافات آنها می‌باشد.

با توجه به اینکه برخی از انحرافات مطرح شده از سوی بعضی شبه معنویتها، با سایر شبه معنویتهای نوپدید اشتراک دارند، در نقد هر یک از جریانها صرفاً به نقد انحرافات اختصاصی آن بسنده شده و از ارائه مباحث تکراری جلوگیری به عمل آمده است.

در گستره جغرافیایی غرب و شرق، شبه معنویتهای فراوانی فعال بوده و تعالیم انحرافی خود را ترویج می‌دهند؛ اما با توجه به اینکه هدف این درسنامه بررسی شبه معنویتهای رایج در ایران می‌باشد، از طرح مباحث سایر جریانهای غیر فعال در ایران خودداری شده است.

همچنین، با توجه به اینکه نظرات و تئوریهای مطرح شده از سوی افراد تأثیرگذار در حوزه مباحث روانشناختی، دارای اشتراکات بسیار زیادی است، از طرح نظریات هر کدام به صورت جداگانه خودداری شده و به بیان خلاصه‌ای از مباحث پرکاربرد روانشناختی پدیدآورندگان تفکر نوین بسنده شده است. افرادی همچون: لونی‌هی،^۱ ویس‌لیر،^۲ دبی

۱. کتابهای وی: جعبه آرزوها، نگرش مثبت، سلامت تن در سلامت روح، افکار نیروبخش، شفای زندگی و... .

۲. کتابهای وی: سر رشته زندگی خود را در دست بگیرید، رازهای درون شما، قدرت خیال، افکارتان را مجبور کنید که برای شما کار کنند، افکارتان را تغییر دهید تا زندگیتان را تغییر دهید و... .

فورد،^۱ دونالد واش،^۲ دیپک چوپرا،^۳ برایان تریسی،^۴ کاترین پاندر،^۵ علیرضا آزمندیان^۶ و... که در نشر تفکرات سکولار و سبک زندگی غربی در ایران، نقش قابل ملاحظه‌ای داشته‌اند. در پایان، از حجج اسلام آقایان حسین ملانوری، سعید صدری، محمد اسماعیل عبداللهی و جلیل آقاخانی که با ارائه نظرات و رهنمودهای ارزشمندشان این حقیر را یاری کردند، کمال امتنان را داشته، تقدیر و تشکر فراوان می‌کنم.

علی محمدی هوشیار

-
۱. کتابهای وی: شجاعت، شهامت، جدایی معنوی، راز سایه، نیمه تاریک وجود و...
 ۲. کتابهای وی: لحظات لطف، گفتگو با خدا، روح کوچک و خورشید، باز آفرینی و...
 ۳. کتابهای وی: شفای کوانتومی، تولدهای جادویی، بودا، فرشته نزدیک است، اکسیر و...
 ۴. کتابهای وی: قورباغه را ببوس، بهانه ممنوع، راه نفوذ بر دلها، عاداتهای میلیون دلاری، آینده خود را خلق کنید و...
 ۵. کتابهای وی: قدرت نیایش، شور هستی، از دولت عشق، قانون شفا و...
 ۶. کتابهای وی: زندگی در مسیر کمال، رازهای تکنولوژی فکر، اعتماد به نفس و...